

Knud Juel

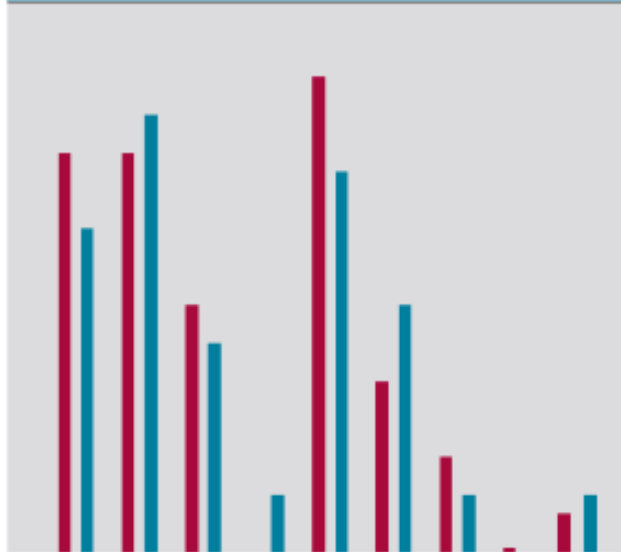
Sygdomsbyrden i Danmark

*Nordisk Folkesundhedskonference
Aalborg, 23. august 2017*

SEPTEMBER 2015

SYGDOMSBYRDEN I DANMARK

■ Sygdomme

Formål:

At levere byrdeestimerer for de sygdomme, der belaster folkesundheden i Danmark mest – med fokus på social ulighed.

Hvilke sygdomme?

- 20-25 af de mest byrdefulde

Hvilke byrdemål?

- Alle relevante/mulige

De 21 sygdomme

Sygdomme

Lungekræft

Tyk- og endetarmskræft

Brystkræft

Prostatakræft

Diabetes

Misbrug

Depression

Alzheimers og anden demenssygdom

Angst

Skizofreni

Migræne

Iskæmisk hjertesygdom

Apopleksi

KOL

Nedre luftvejsinfektioner

Astma

Kronisk leversygdom

Lænderygsmarter

Nakkesmerter

Artrose

Osteoporose

Sygdomsbyrdemål

- Forekomst
- Dødelighed
- Sundhedsvæsenet
- Fravær fra arbejdsmarkedet
- Sundhedsøkonomi
- Produktionstab

Liste over byrdemål

Sygdomsbyrdemål
Forekomst
Incidens
Prævalens
Dødelighed
Dødsfald
Tab i middellevetid
Tabte leveår indtil det 75. år
Kontakt til hospitalsektoren
Indlæggelser på somatiske og psykiatriske hospitaler
Ambulante besøg på somatiske og psykiatriske hospitaler
Skadestuebesøg på somatiske og psykiatriske hospitaler
Kontakt til primærsektoren
Alment praktiserende læge
Fysioterapeut og kiropraktor
Psykolog og psykiater
Fodterapeut
Øjenlæge
Fravær fra arbejdsmarkedet
Sygedage
Førtidspensioner
Sundhedsøkonomiske konsekvenser i form af omkostninger til:
Hospitalssektoren
Primærsektoren
Receptpligtig medicin
Hjemmehjælp
Sparet sundhedskonsum på grund af tidlig død
Produktionstab ved fravær fra arbejdsmarkedet på grund af:
Sygedage
Førtidspensioner
Tidlig død
Sparet konsum på grund af tidlig død

Danske datakilder

- Landspatientregisteret
- Dødsårsagsregisteret
- Lægemiddelstatistikregisteret
- Cancerregisteret
- Det Nationale Diabetesregister
- Det Psykiatriske Central Register
- Den Nationale Sundhedsprofil 2010
- Administrative registre på arbejdsmarkedsområdet
- Sygesikringsregisteret

Forekomst (incidens og prævalens)

Landspatientregisteret

Misbrug

Depression

Alzheimers og anden demenssygdom

Angst

Skizofreni

Iskæmisk hjertesygdom

Apopleksi

KOL

Kronisk leversygdom

Astma

Diabetesregisteret

Diabetes

Cancerregisteret

Lungekræft

Tyk- og endetarmskræft

Brystkræft

Prostatakræft

Nationale Sundhedsprofil 2010

Lænderygsmerter

Nakkesmerter

Artrose

Osteoporose

Migræne

Symptomer og ubehag de seneste 14 dage

11. Har du inden for de seneste 14 dage været generet af nogle af de her nævnte former for smerter og ubehag? Var du meget eller lidt generet af det?

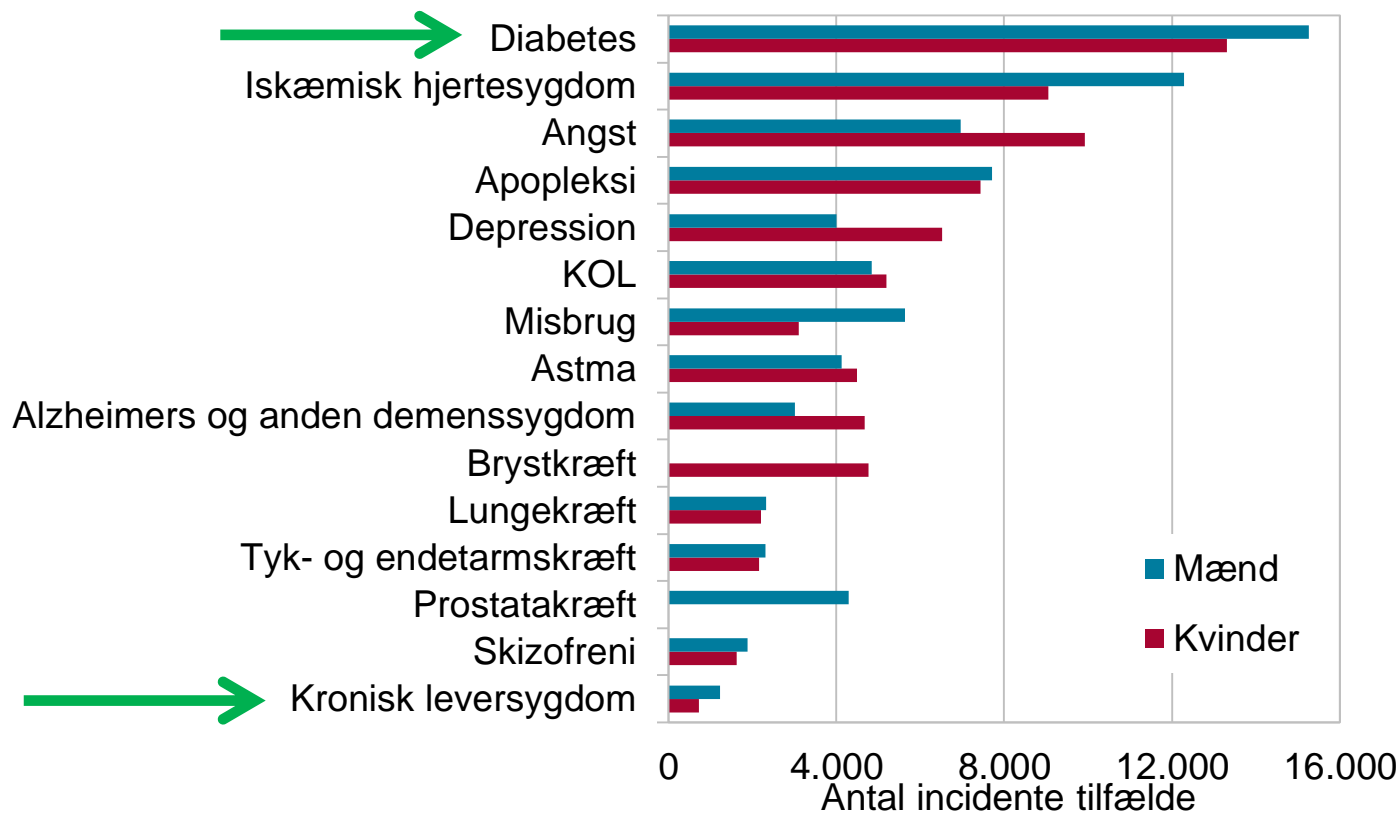
<i>(Sæt ét X i hver linje)</i>	Ja, meget generet	Ja, lidt generet	Nej
Smerter eller ubehag i skulder eller nakke	☒	☐	☐
Smerter eller ubehag i arme, hænder, ben, knæ, hofter eller led	☐	☐	☐
Smerter eller ubehag i ryg eller lænd	☐	☐	☐
Træthed	☐	☐	☐
Hovedpine	☐	☐	☐
Søvnbesvær, søvnproblemer	☐	☐	☐
Nedtrykthed, deprimeret, ulykkelig	☐	☐	☐
Ængstelse, nervøsitet, uro og angst	☐	☐	☐

Sygdomme	ICD-10 koder
Lungekræft	C33-C34

- Tilgrundliggende dødsårsager
- Aktionsdiagnoser

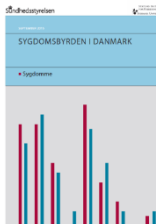
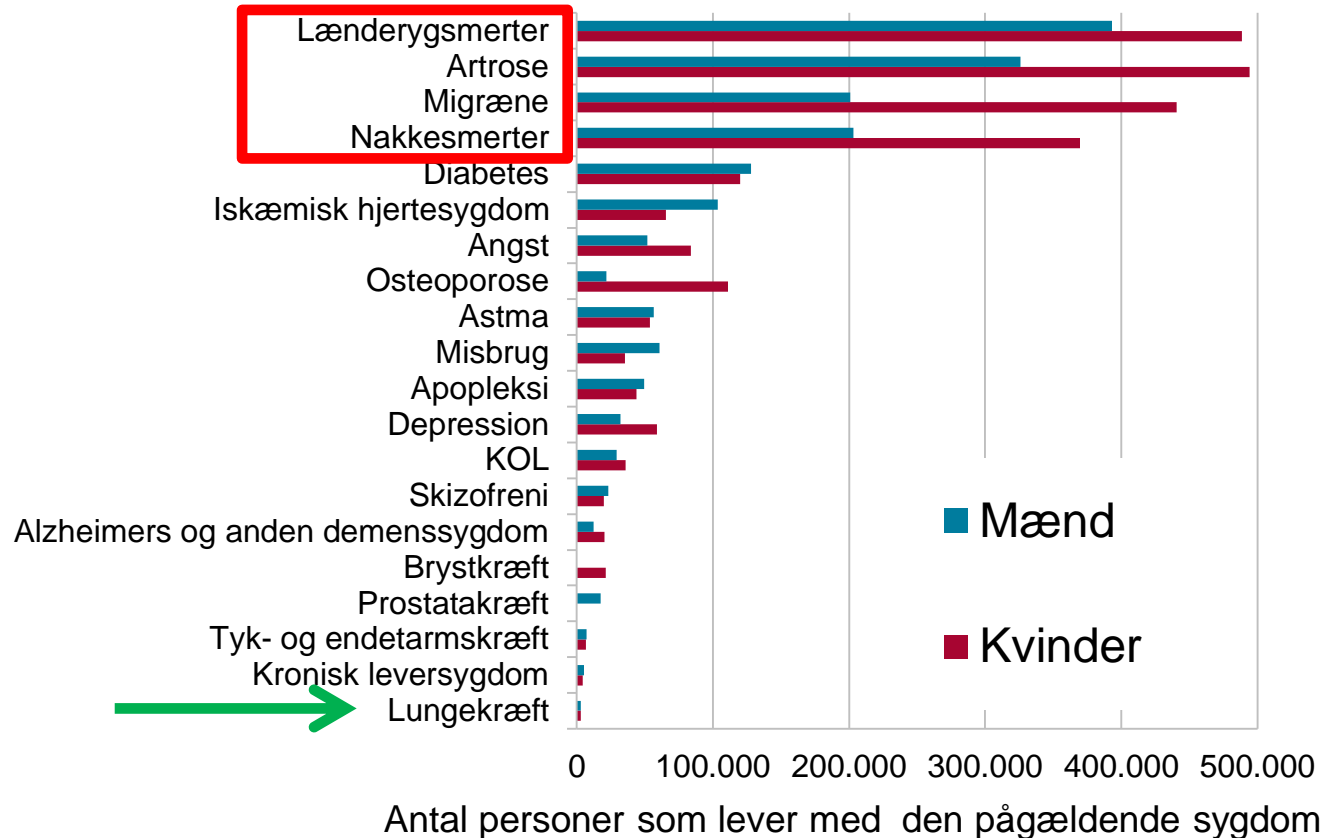
Incidens

Årligt gennemsnit 2010-2012

Prævalens

Årligt gennemsnit 2010-2012

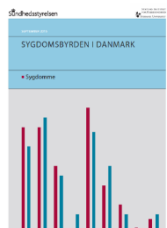
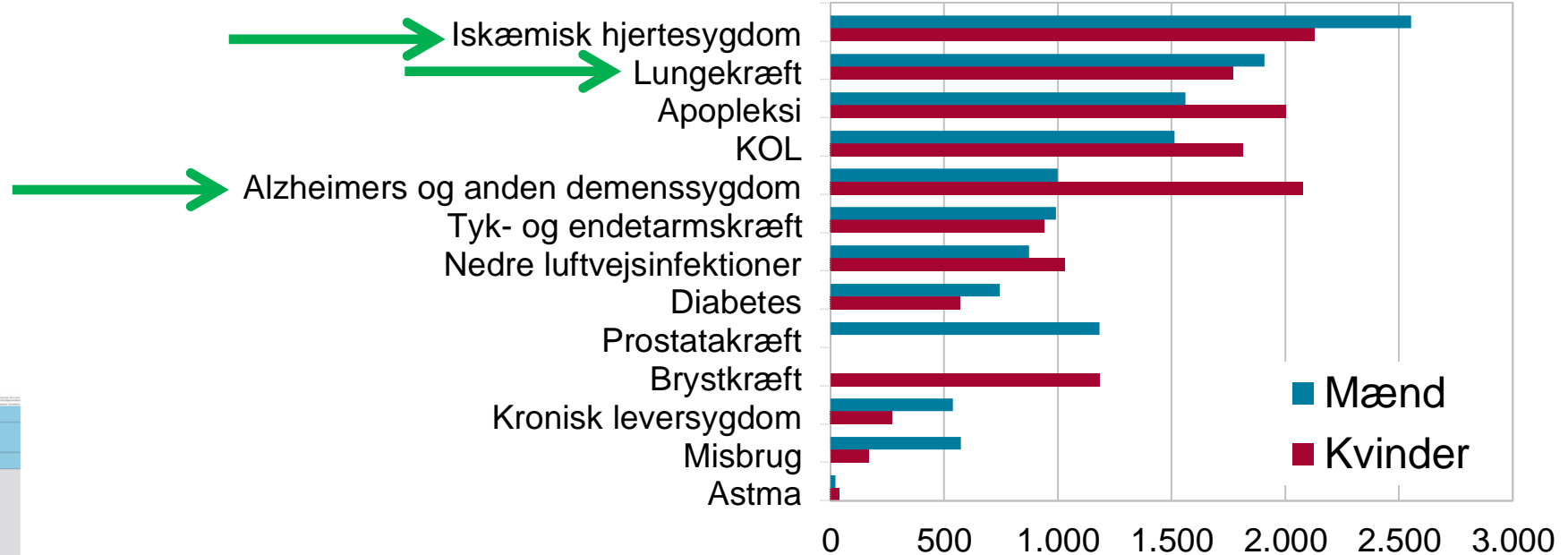

Merforbrug sygdomsbyrdemål

Sygdomsbyrdemål	Absolutte tal	Merforbrug (case-kontrol)
Forekomst		
Incidens	x	
Prævalens	x	
Dødelighed		
Dødsfald	x	
Tab i middellevetid	x	
Tabte leveår indtil det 75. år	x	
Hospitalsektoren (somatiske og psykiatriske)		
Indlæggelser	x	
Ambulante hospitalsbesøg	x	
Skadestuebesøg	x	
Primærsektoren		
Alment praktiserende læge		x
Fysioterapeut og kiropraktor		x
Psykolog og psykiater		x
Fodterapeut		x
Øjenlæge		x
Fravær fra arbejdsmarkedet		
Sygedage		x
Førtidspensioner	x	
Sundhedsøkonomiske konsekvenser:		
Hospitalssektoren	x	
Primærsektoren		x
Receptpligtig medicin		x
Hjemmehjælp		x
Produktionstab ved fravær fra arbejdsmarkedet:		
Sygedage		x
Førtidspensioner	x	
Tidlig død	x	

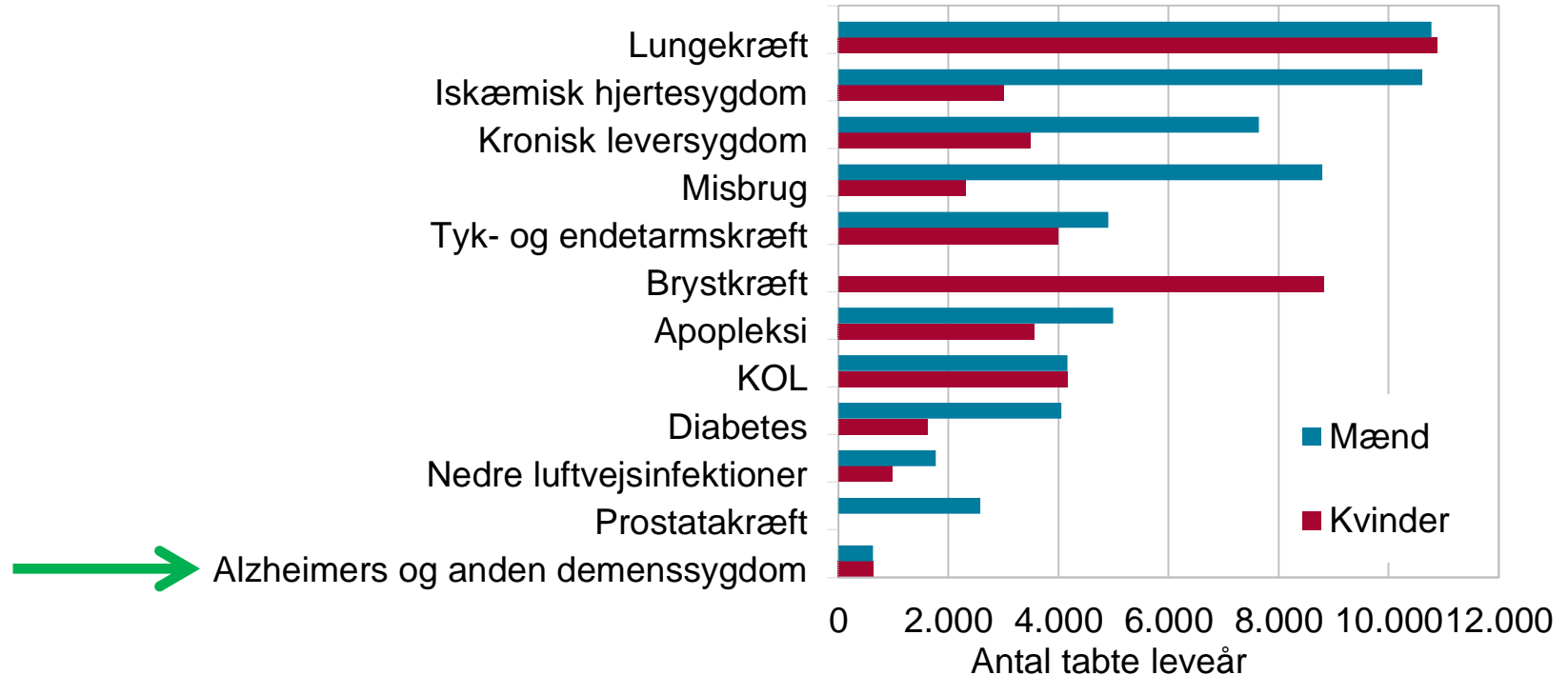
Antal dødsfald

Årligt gennemsnit 2010-2012

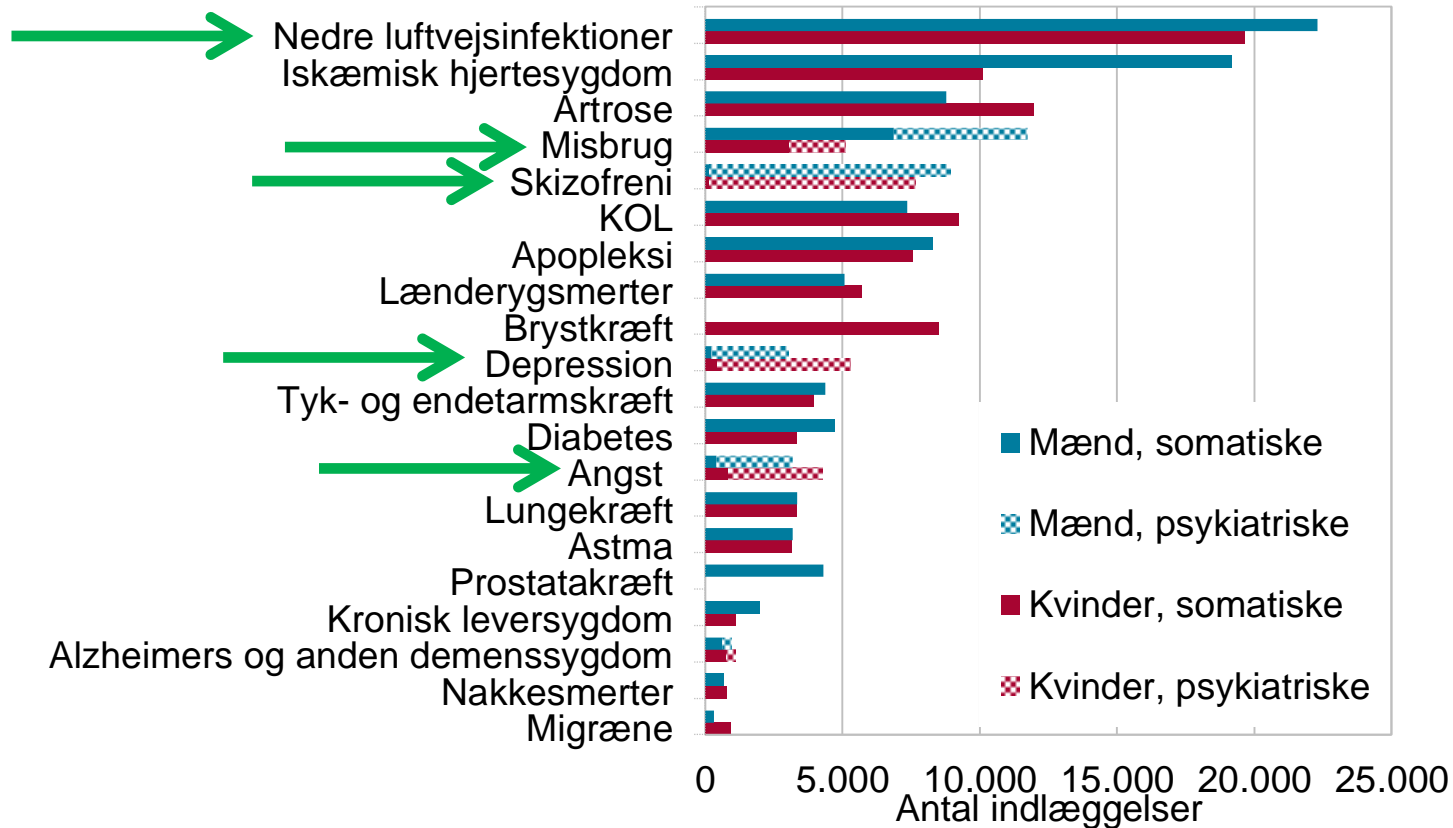
Tabte leveår før alder 75

Årligt gennemsnit 2010-2012

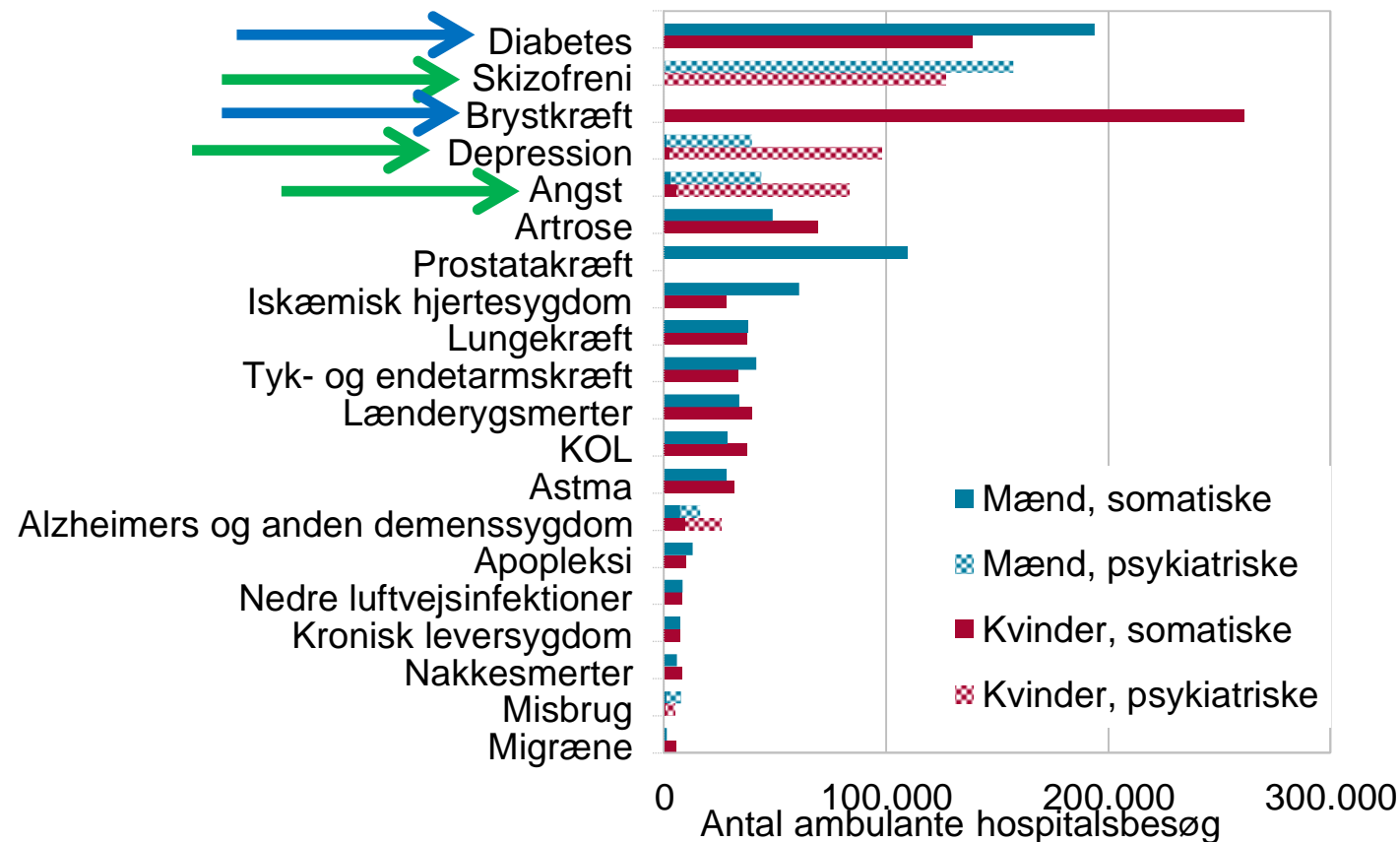
Indlæggelser

Årligt gennemsnit 2010-2012

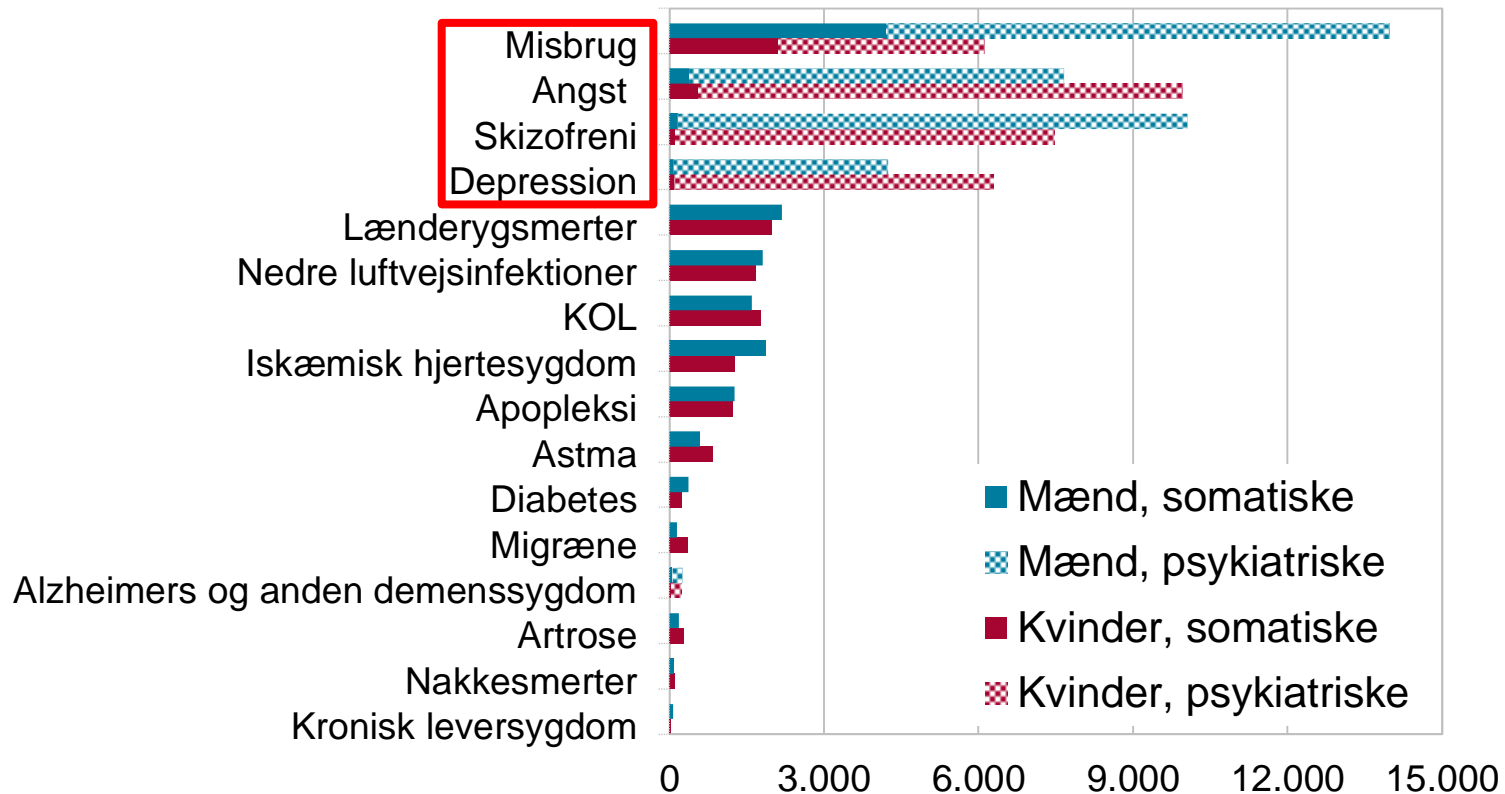
Ambulante besøg

Årligt gennemsnit 2010-2012

Antal skadestuebesøg

Årligt gennemsnit 2010-2012

Merforbrug ("case-control")

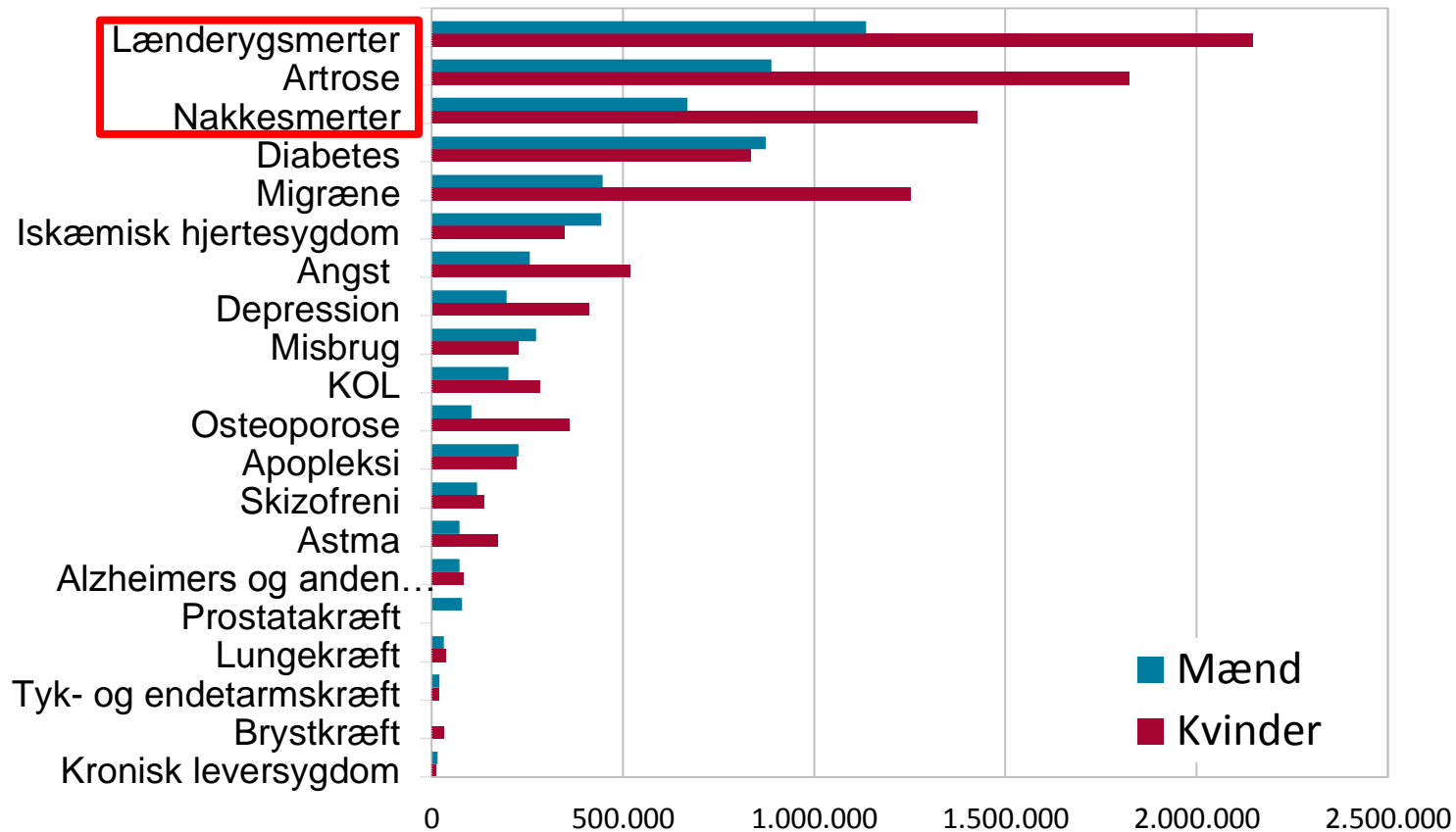
Primærsektor, sygedage, medicin

Matchet case-kontrol-population

- **Cases:** Incidente og prævalente
 - **Kontroller:** Et tilfældigt udsnit af befolkningen matchet på køn, alder og øvrig sygelighed (Charlson-index)
- > **Merforbrug** som ekstra forbrug blandt cases i forhold til kontroller

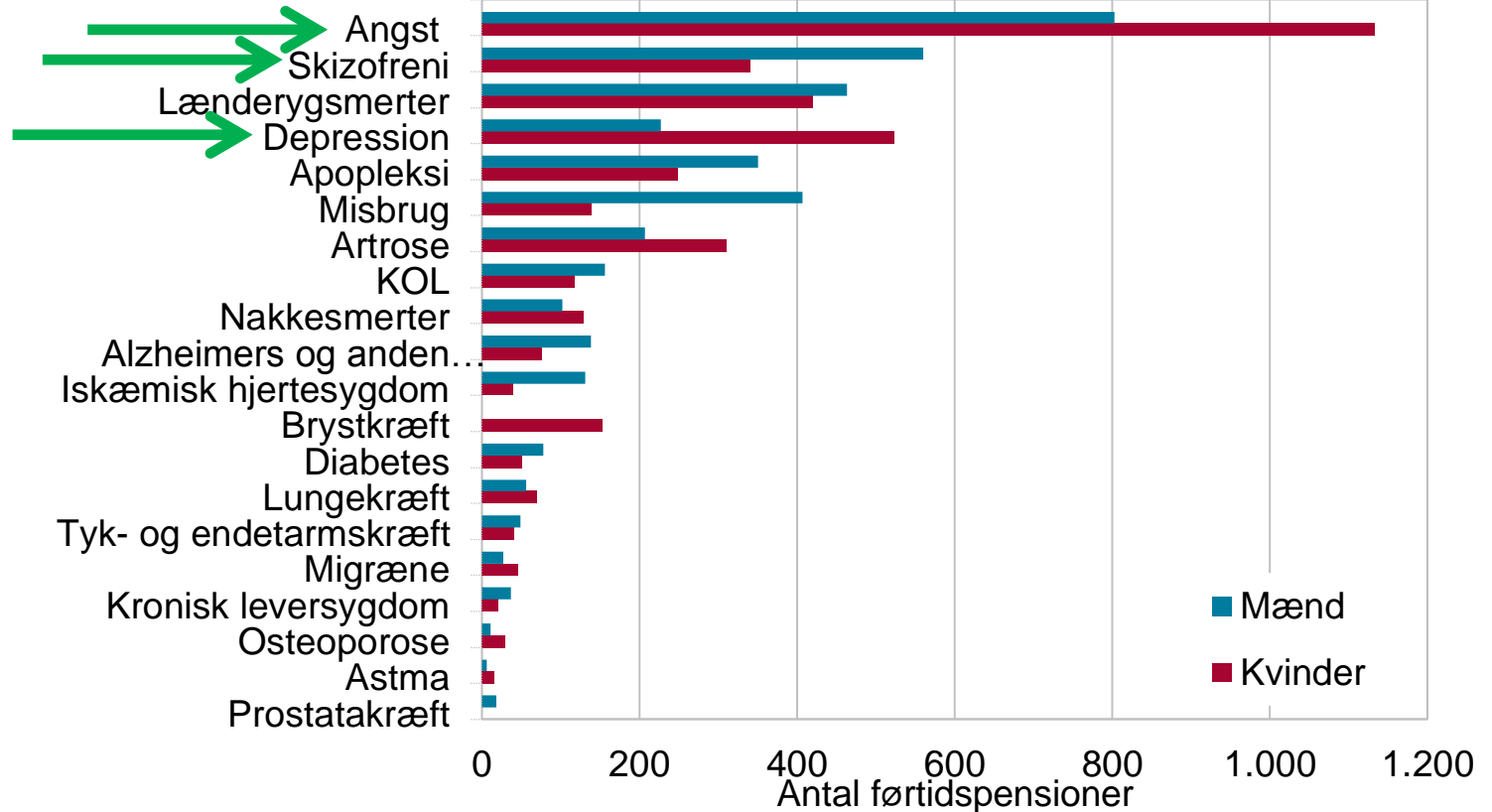
Antal lægebesøg

Årligt gennemsnit 2010-2012

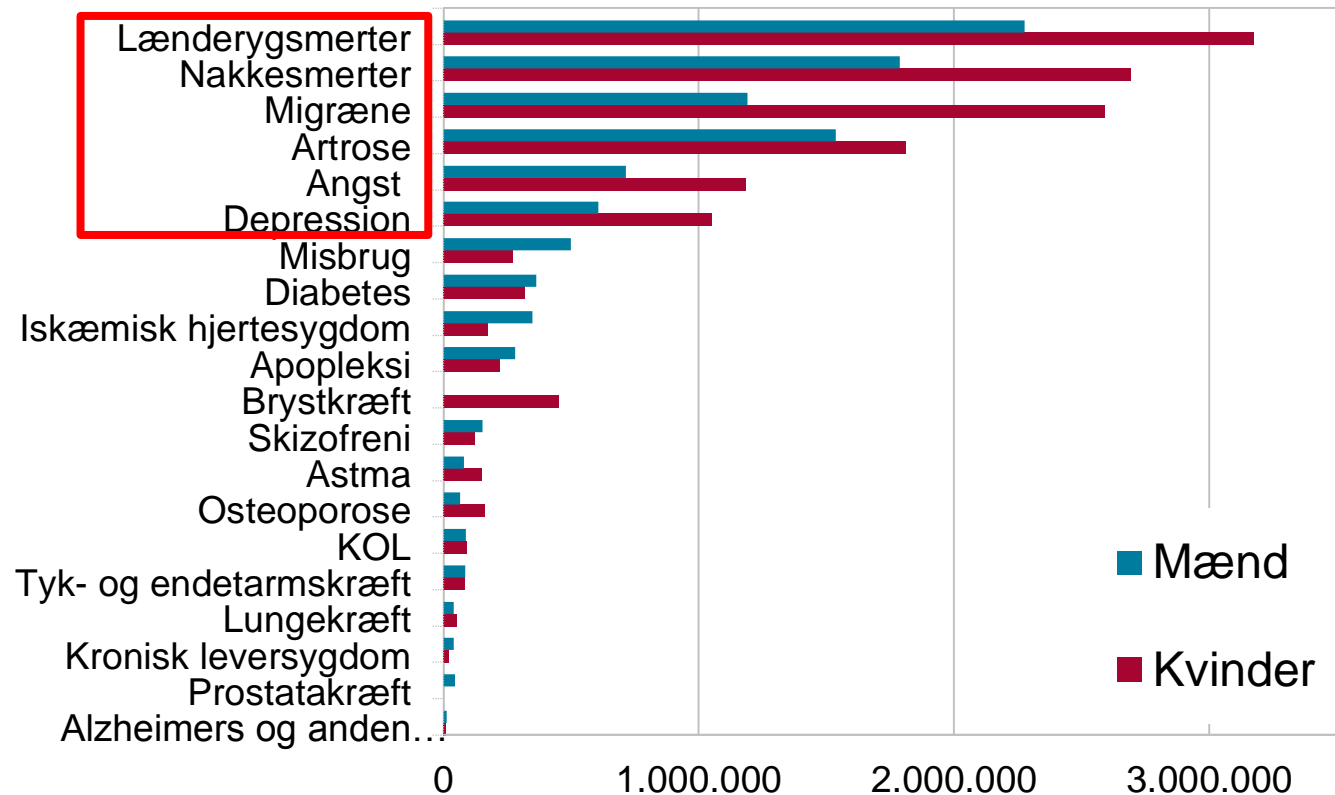
Førtidspensioner

Årligt gennemsnit 2010-2012

Antal sygedage

Årligt gennemsnit 2010-2012

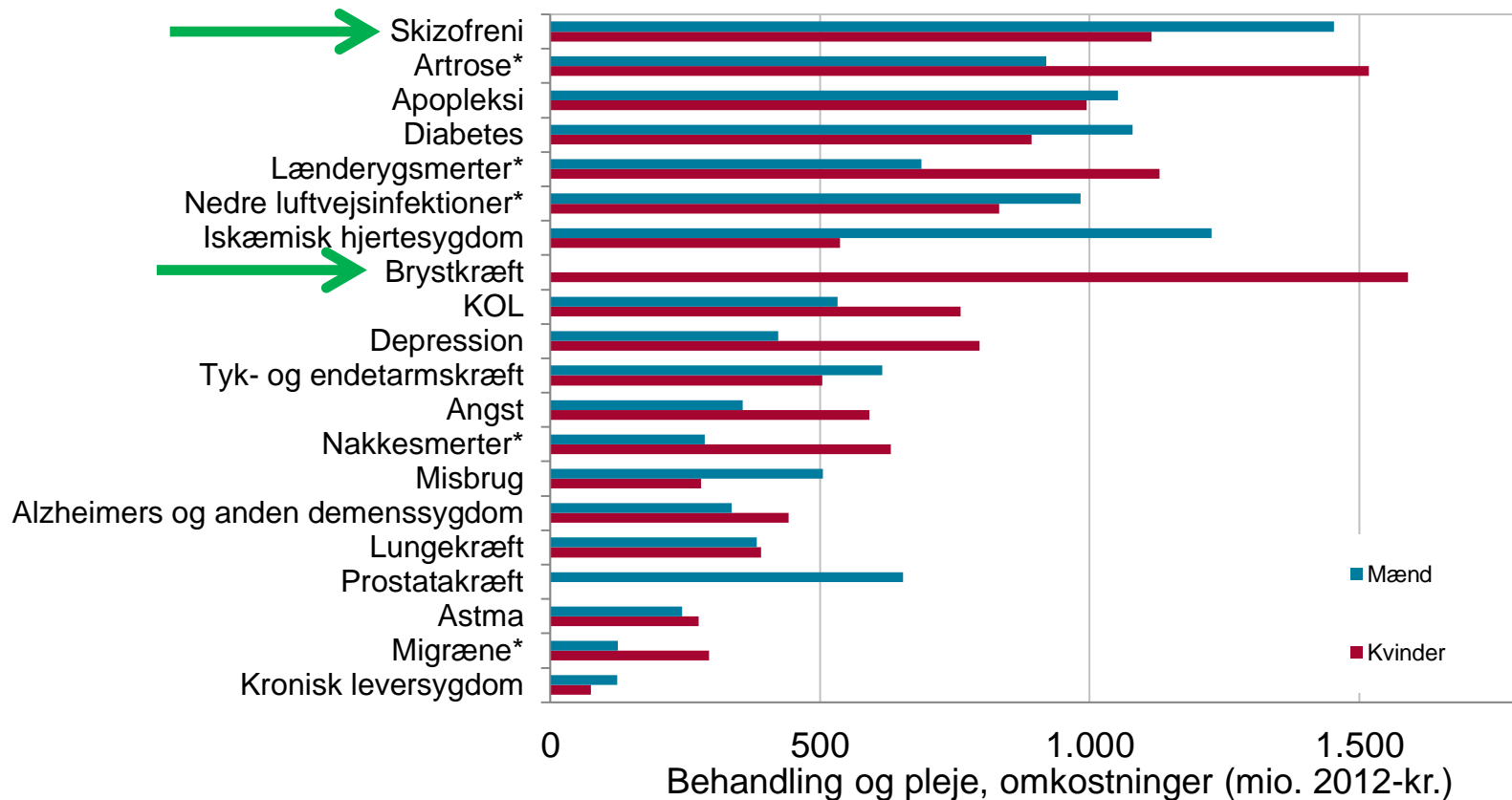

Sundhedsøkonomi: Omkostninger til behandling og pleje

- Indlæggelser
- Ambulante hospitalsbesøg
- Skadestuebesøg
- Primærsektor
- Medicin
- Hjemmehjælp/praktisk hjælp

Sundhedsøkonomi

Årligt gennemsnit 2010-2012

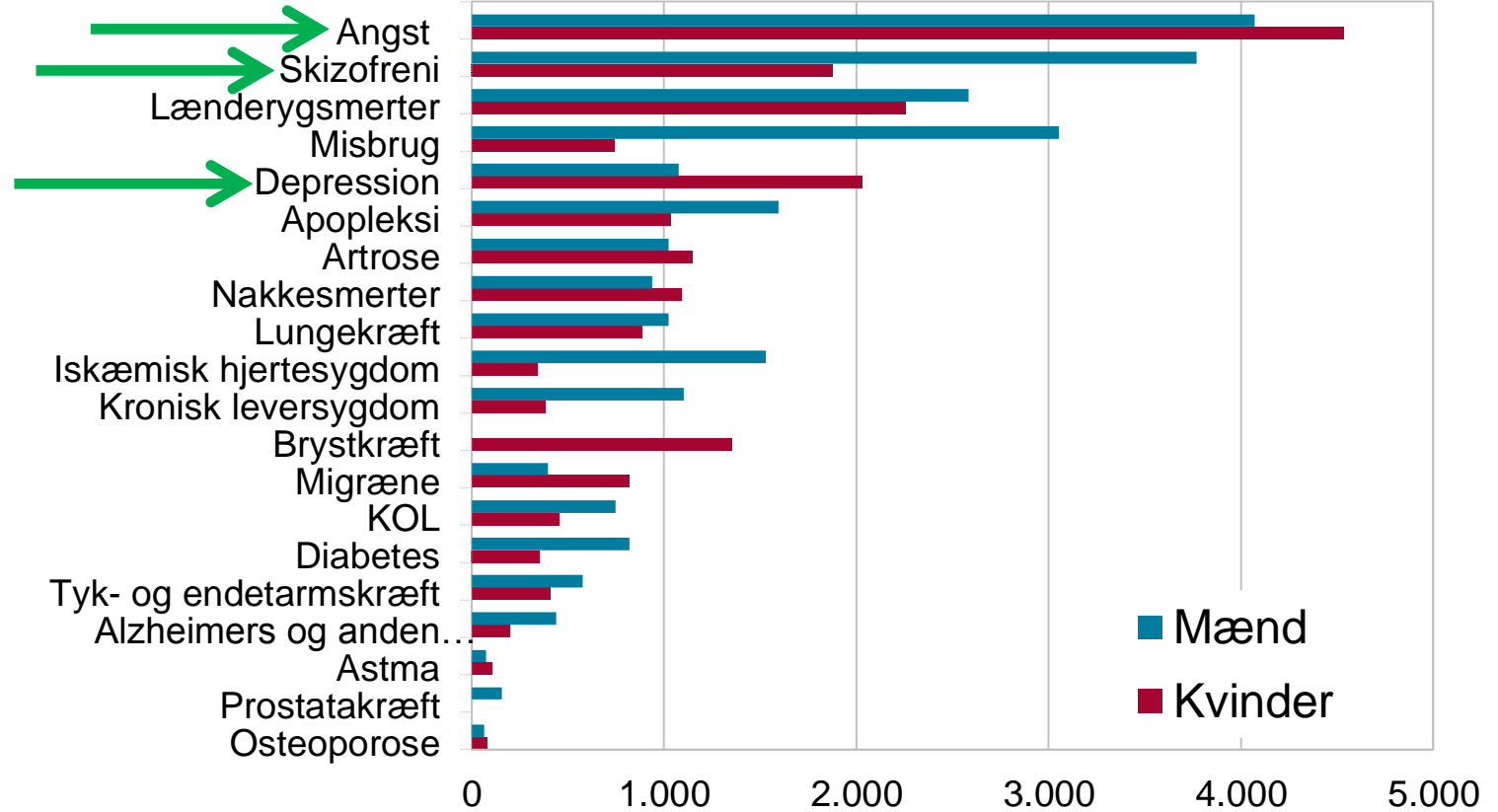

Produktionstab

- Sygedage
- Før tidspensioner
- Dødsfald

Produktionstab (mio. 2012-kr.)

Årligt gennemsnit 2010-2012

Top 5 byrdemål, kvinder

	Tabte leveår	Døds fald	Inci dens	Førtids pension	Ambul besøg	Skadest besøg	Syge dage	Præva lens	Læge besøg	Indlæg gelser
Iskæmisk hjertesygdom		1	3							3
Lungekræft	1	5								
Kronisk leversygdom										
Apopleksi	5	3	4							
Diabetes			1		2			5		
Misbrug						4				
KOL	3	4								4
Angst			2	1	5	1	5		5	
Skizofreni				4	3	2				
Depression			5	2	4	3				
Lænderygsmerter*				3		5	1	2	1	
Nakkesmerter*							2	4	3	
Artrose*				5			4	1	2	2
Osteoporose										
Migræne*							3	3	4	
Nedre luftvejsinfektioner*										1
Brystkræft	2				1					5
Tyk- og endetarmskræft	4									
Alzheimers og anden demenssygdom		2								
Prostatakræft										
Astma										

Markante kønsforskelle

	Misbrug	IHD	Kr. lev.s/ Diabetes	Muskel- skelet	Migræne	Angst/ depress.
Tabte leveår	M	M	M			
Indlæggelser	M	M				
Skadestue	M					
Førtidspension	M					K
Prævalens				K	K	
Lægebesøg				K	K	K
Sygedage				K	K	K

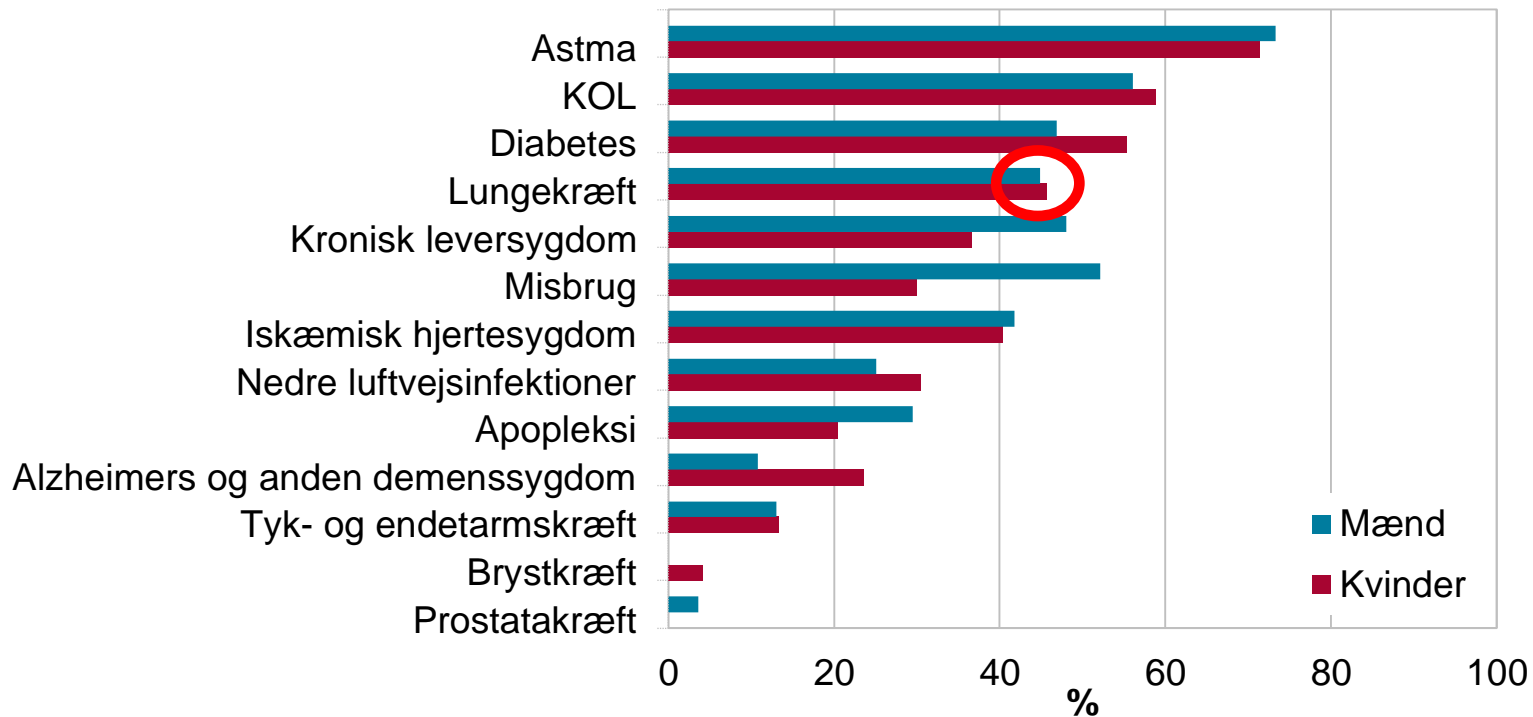
Social ulighed

Tabel 5.3.2 Lungekræft. Antal dødsfald og ekstra dødsfald i forhold til mellemlang/lang uddannelse fordelt efter køn og uddannelsesniveau. Årligt gennemsnit blandt personer i aldersgruppen 30-84 år for 2010-2012

Uddannelsesniveau	Dødsfald		Ekstra dødsfald i forhold til mellemlang/lang uddannelse			
	Antal		Antal		Andel (%)	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
Grunds kole	740	927	399	525	54,0	57,0
Kort uddannelse	774	476	351	181	45,0	38,0
Mellemlang/lang uddannelse	158	143	–	–	–	–
I alt	1.672	1.546	750	706	44,9	45,7

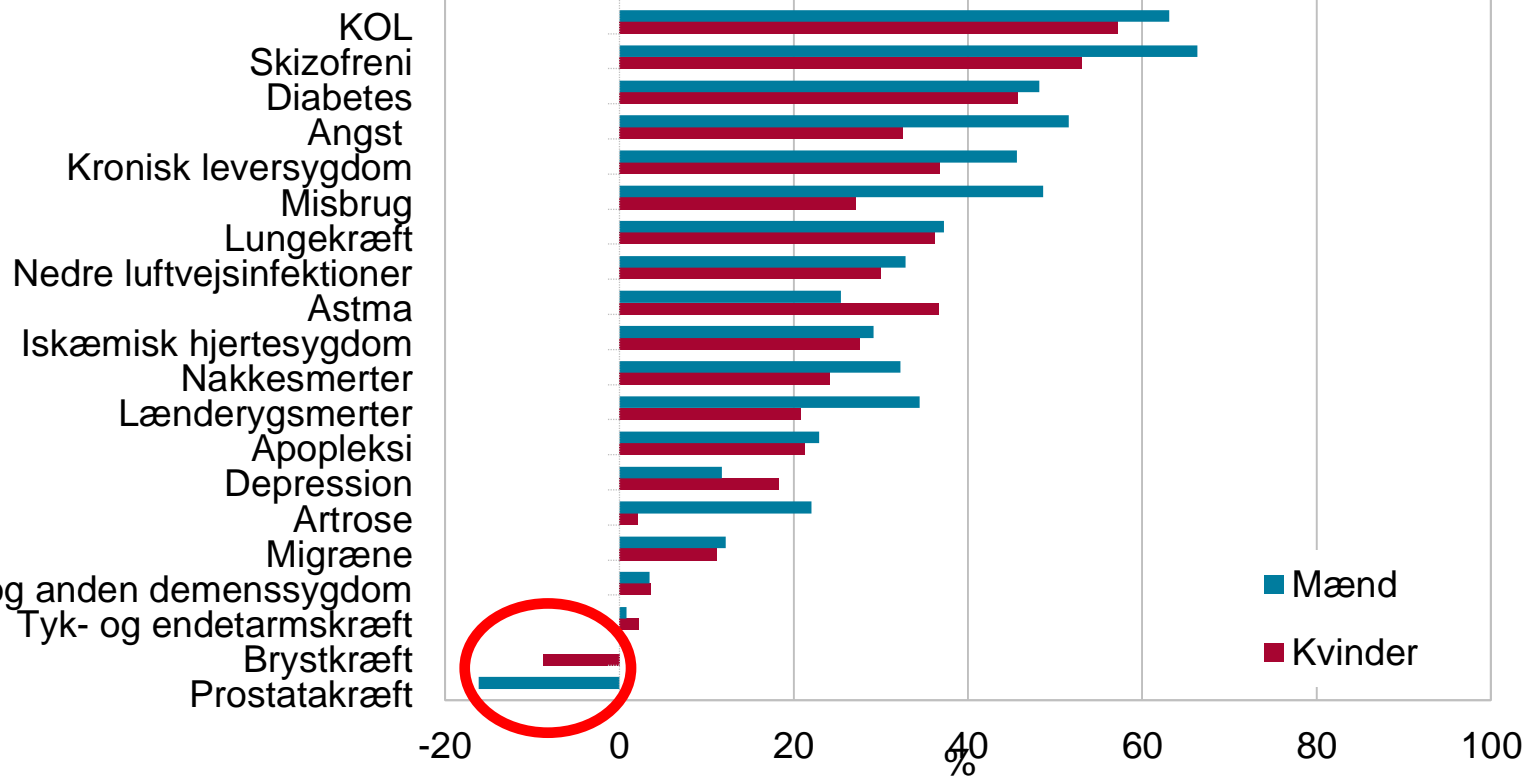
Social ulighed - Dødsfald

30-84 år. Årligt gennemsnit 2010-2012

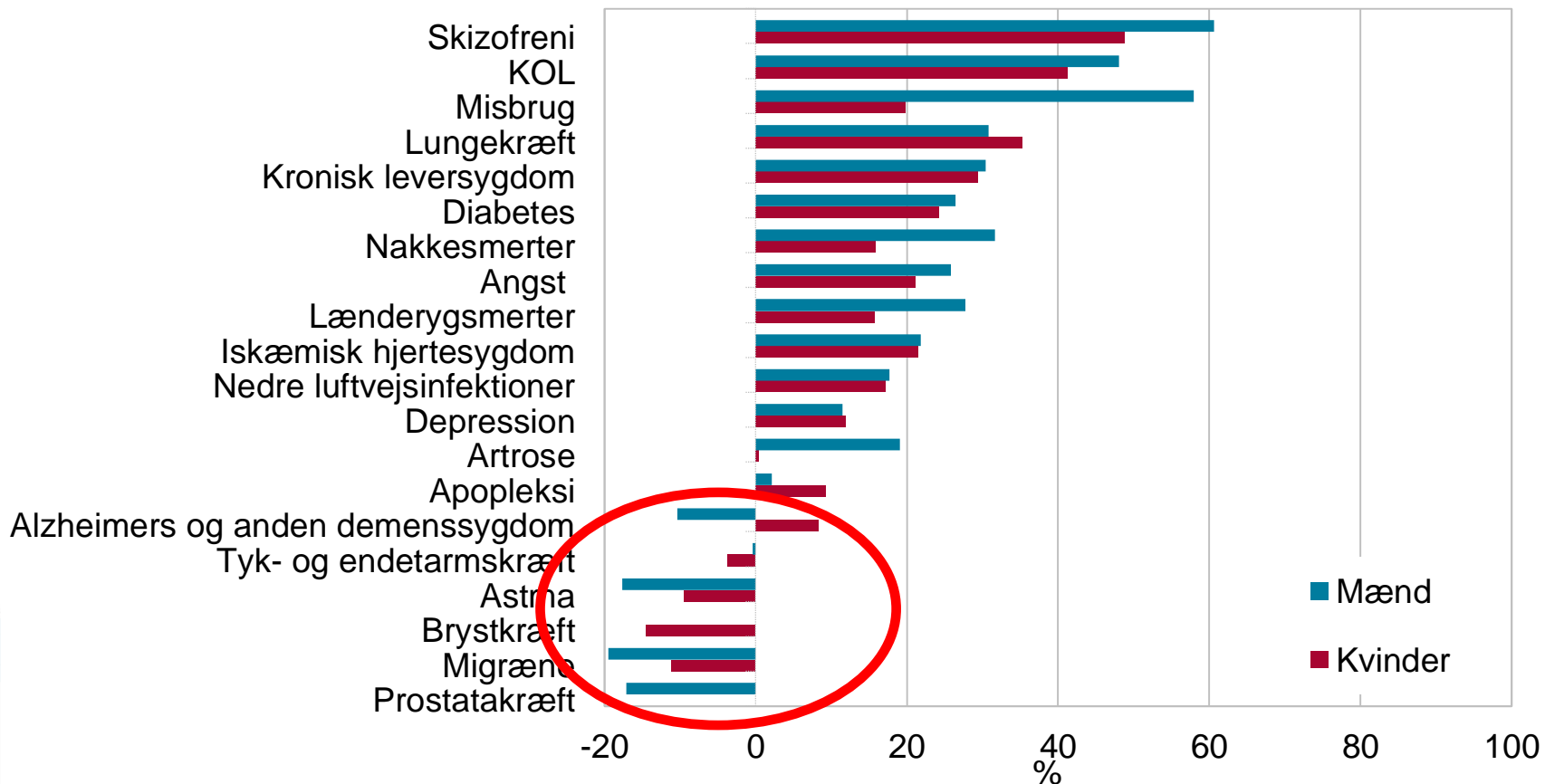
Social ulighed - Indlæggelser

30-84 år. Årligt gennemsnit 2010-2012

Social ulighed - Ambulante besøg

30-84 år. Årligt gennemsnit 2010-2012

Social ulighed i byrdemål efter sygdom

- Lungekræft, misbrug, diabetes, KOL, kronisk leversygdom
- Iskæmisk hjertesygdom, apopleksi, nedre luftvejsinfektioner
- Lænderygsmarter, nakkesmerter, artrose
- Migræne, astma, Alzheimers, tyk- og endetarmskræft, osteoporose
- Brystkræft, prostatakkræft
- (Skizofreni, angst, depression)

Opsamling 1

- **Livsstilssygdomme**
 - For tidlige dødsfald
- **Muskel- og skeletlidelser**
 - Langvarige sygeperioder, egen læge
- **Psykiatriske lidelser**
 - Før tidspensioner, ambulatorier, skadestuer

Opsamling 2

- Nogle sygdomme dør vi af
- Nogle lever vi med
- Betydelig social ulighed